

студентами лабораторних ресурсів. Зазначене ускладнює процес здобуття практичних навичок, які передбачені навчальним планом. Зважаючи на це нами використовується досвід проведення так званих «відеопрактик». На початку такого заняття викладач нагадує основні положення за темою роботи, проводить опитування щодо методик її реалізації, описаних у методичних вказівках до виконання лабораторних робіт. Після цього викладач демонструє відеоролики за темою роботи, джерелом яких є мережа Інтернет. За відсутності такого матеріалу, викладач пропонує власноруч підготований відеоролик, зйомки якого здійснено в умовах кафедральної лабораторії, або поетапні фотографії процесу з коментаріями. За цією методикою на кафедрі технології хліба, кондитерських, макаронних виробів та харчоконцентратів було проведене лабораторне заняття за темою «Зміни властивостей крохмалю за технологічної обробки». Після інформаційного повідомлення та опитування студентів викладачем надано фото- та відеоматеріали зовнішнього вигляду зерен картопляного та кукурудзяного крохмалю різного ступеня клейстеризації, отримані мікроскопіюванням. Також представлено мікрофотографії зразків крохмалю з додаванням різних харчових інгредієнтів (солі та лимонної кислоти). Отримані результати студенти мали опрацювати в робочому зошиті, зробити висновки за матеріалами заняття. До наступного заняття студент має надіслати заповнений робочий зошит викладачеві на електронну скриньку або на Viber в електронному форматі (Word або PDF) або у вигляді фотографії. Захист роботи відбувається також у онлайн-режимі на платформі Zoom. Використання такого підходу під час проведення лабораторних занять підвищує якість навчання та дозволяє організувати повноцінний освітній процес в умовах карантину.

УДК 378.147.091.33-027.22:316.642.2

Л.І. Юрченко, д-р філос. наук, проф. (*ХНУЦЗУ, Харків*)

А.С. Міносян, канд. іст. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.М. Варипасв, канд. філос. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

ПОСТАНОВКА СИТУАТИВНОЇ ПРОБЛЕМИ В СИСТЕМІ ЕКОЛОГІЧНОГО НАВЧАННЯ

Екологічна освіта необхідна для вибору екологічно обґрунтованої поведінки на рівні підприємств, галузей. Проблема полягає в тому, що одержані програмні теоретичні знання у

переважній більшості випадків не пов'язуються з конкретними питаннями охорони навколишнього середовища і раціонального природокористування.

Окреслити деякі методологічні прийоми формування практичної екологічної компетентності спеціаліста, що має забезпечити формування цілісного фахового і екологічного знання й мислення, необхідних для виваженої екологічної орієнтації в конкретних ситуаціях, ставилось за мету в цій роботі.

Для того, щоб більш вдало застосувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, використовується так званий інструмент розв'язання ситуативних задач. Він сприяє розвитку у студентів уміння самостійно мислити, органічно пов'язувати теорію з практикою. Аналізуючи ситуативну задачу, студент вивчає, як організація (підприємство), її керівник, або відповідальна особа в певній ситуації вирішували ту або іншу проблему. При цьому студент фактично отримує певне рішення, яке можна застосувати в аналогічній ситуації. Природно, що чим більше аналізується ситуативних задач, тим більше розроблених готових схем професійно компетентної поведінки накопичується в багажі знань.

Вивчення предмету за допомогою практики розбору конкретних ситуацій дуже корисно ще і тому, що на сьогоднішній день більшість фірм і компаній, як вітчизняних, так і зарубіжних, використовують ситуативні завдання в якості інструмента відбору кандидатів на вакантні місця фахівців.

Таким чином, дидактичний метод розв'язання ситуативних задач завойовує позиції в освітній практиці вищої школи і сьогодні вважається одним з найефективніших способів навчання інженерів-технологів, менеджерів навичкам вирішення типових проблем.

Слід зазначити, що визнання цього методу жодним чином не заперечує пріоритетність академічних знань, не підміняє стару добру лекцію. Досвід показав, що ситуативні вправи хороші й доречні в тих випадках, коли вони допомагають краще зрозуміти теорії. Більше того, ситуативна практика корисна й ефективна тоді і тільки тоді, коли вибудовується на добре засвоєному теоретичному фундаменті. В іншому випадку – це просто марна трата і без того надзвичайно дефіцитного навчального часу.

Що стосується західної вищої школи, то з приводу використання ситуативних прийомів у навчальному процесі там визначилися давно і приблизно таким чином. В середньому розбору типових ситуацій присвячується 35–40% навчального часу. Тут студент за час навчання розбирає близько 700 різних ситуаційних завдань. Очевидно, що впровадження в навчальний процес ситуативних завдань давно могло

б стати звичайною практикою у вищому навчальному закладі в рамках екологічної освіти майбутніх фахівців.

При цьому слід мати на увазі, що в полі інженерної екології, як правило, ухвалюють рішення, більшою мірою спираючись на математичні розрахунки. Менеджери ж у сфері екології вимушені вирішувати практичні задачі непрогнозованих та непередбачуваних екологічних ситуацій, виходячи з особистої обізнаності та інформації про минулий досвід. Останнім ситуативний практикум потрібний більше. Для того, щоб ситуативні задачі були наповнені конкретними еколого-економічними даними, якісними показниками, цифрами, узятими з фінансових або інших документів підприємств, компаній, вони повинні стати серйозним предметом розробок курсових, дипломних та інших робіт.

І нарешті слід вказати на те, що в Україні з її так яскраво вираженою національною специфікою соціально-екологічної ситуації, традиціями і методами її покращення в законодавчому, податковому і загальнонародському плані було б абсурдно вести навчання, ґрунтуючись на прикладах розв'язання екологічних задач з іншої реальності. Нашим студентам потрібний екологічно обґрунтований і виважений вітчизняний практикум, який допоможе реалізувати майбутньому фахівцю теоретичні знання та практичні навички.

Слід пам'ятати, що між усвідомленням необхідності поглиблення екологічних знань та їх практичним застосуванням – велика дистанція, подолати яку в певній мірі можна на шляху аналізу та вирішення конкретних ситуативних задач за умови добре поставлених, логічно виважених екологічних досліджень, що базуються на реальному соціально-економічному стані в країні.

УДК 37.018.43:378.014.61

Л.М. Яцун, д-р екон. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)

В.В. Віннікова, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ

Для покращення дистанційного навчання на практиці необхідно насамперед знати, що вкладається в поняття «якість освіти» і як її можна оцінити за дистанційної форми навчання.